

www.lessonstudy.co.uk

Ders Arařtirması

KİTAPÇIĐI

Peter Dudley

Çeviren: Dilara Demirbulak

Türkçe Dil Editörü: Songül Karagülleođlu

LS
UK

WWW.LESSONSTUDY.CO.UK

PETER DUDLEY
ÇEVİREN: DİLARA DEMİRBULAK

Bu kitapçığın amacı , “Ders Araştırması” yaklaşımı kullanılarak öğretme, öğrenme ve sınıf-içi uygulamaları geliştirmek ve zenginleştirmektir.

Kitapçık sizin;

- Okullarda “Ders Araştırması” yaklaşımını uygulamanıza,
- Araştırma yapacağınız dersinizi planlamanıza, uygulamanıza ve incelemenize,
- Öğrencileri de sürece katmanıza,
- Araştırma yaklaşımınızı ve elde ettiğiniz bilgileri başkalarıyla paylaşmanıza yardımcı olacaktır.

Eylem araştırmasının daha detaylandırılmış şekli olan “Ders Araştırması”nın (DA) amacı, öğretmenin sınıf-içi uygulamalarına ilişkin farkındalığını artırmaktır. DA, 1870’li yıllardan beri Japonya’da kullanılmaktadır. Dolayısıyla, Avrupa’da yaklaşık 70 yıldır kullanılan eylem araştırmasından çok daha önce uygulanmıştır.

DA, öğretmenlerin işbirlikli çalışarak araştırma dersini planlamalarını, planlarını uygulamalarını ve bu uygulamalarını da öğretim-öğrenme boyutlarıyla değerlendirmelerini gerektirmektedir. Şöyle ki, öğretmenler uygulamalarını dönem içinde düzenli olarak gerçekleştirirler ve bu uygulamalardan elde ettikleri bulguları kayıt altına alırlar. Kayıt altındaki tüm bulguları değerlendirerek ya benimsenen eğitim bilimi yaklaşımını zenginleştirirler ya da yeni bir uygulama önerirler. Bu sonuçlar yayın yoluyla da paylaşılır.

Öğrenme ve öğretimi geliştirmek adına yapılan işbirlikli araştırmada yer almak okullardaki liderlerin öğrenme çıktılarını geliştirmek adına yapabilecekleri en etkili eylemdir (Robinson et al 2009).

DERS ARAŞTIRMASI KİTAPÇIK

Amerikalı araştırmacılar yaptıkları inceleme sonucunda Japonya`da verilen eğitimin kendi ülkelerindeki eğitimden çok daha etkili ve verimli olmasının nedeni olarak Japon öğretmenlerin DA yaklaşımını benimsemeleri sonucunda hem eğitim bilimi hem de alan bilgilerinin derinleştiğini saptamışlardır. Bu nedenle de DA son yıllarda yoğun olarak benimsenmeye başlanmıştır (Stigler ve Hiebert, 1999; TIMMS, 1999).

DA, halen Doğu Asya`da Japonya dışında Singapur, Hong Kong, Çin gibi birçok ülkede de uygulanmaktadır. Batıda ise Amerika, İngiltere, İsveç ve Kanada gibi birçok ülkede benimsenmiştir.

DA, bu ülkelerde üniversite programlarında yer alan temel derslerde öğrenmeyi ve öğretimi daha da zengileştirmek adına kullanılmaktadır. DA sürecinde iki ya da daha fazla öğretmenden oluşan grup;

- elde ettikleri verileri kullanarak öğrencilerin öğrenme ve gelişimlerinde neye odaklanmaları gerektiğini saptayabilir,
- odaklandıkları olguyu nasıl iyileştirebileceklerini belirleyebilir (bkz. Şekil 1 sayfa...),
- en yüksek, orta ve en az başarılı gibi üç farklı odak grubu oluşturabilir,
- ortaklaşa planladıkları araştırma dersinde geliştirdikleri veya benimsedikleri yaklaşımın farklı grupları nasıl etkilediğini saptayabilir ve böylece bireysel farklılıkların da farkında olabilir,
- her defasında araştırma dersi planlamadan uygulamalarını gözden geçirerek tekrar tekrar uygulayabilir,
- gözlemledikleri öğrencilerle sözlü görüşme yaparak onların algılarını saptayabilir,
- süreçte elde ettikleri verileri, kullandıkları tekniklerin öğrenci üzerindeki etkilerini, gözlemledikleri gelişimleri, öğrencilerin başarılarına veya karşılaştıkları sorunlara ilişkin saptamalarını tartışarak gelecekte neler yapmaları gerektiğini belirleyebilir,
- elde ettikleri bulguları diğer meslektaşlarıyla paylaşabilirler.

Yukarıda belirtilenlerin tümüne bu kitapçıkta yer verilerek DA`nın İngiltere`de ve diğer ülkelerdeki eğitim kurumlarında nasıl yürütüldüğüne ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Kitapçığın son iki bölümünde okul liderlerinin,

- a. DA için nasıl zaman ayırabilecekleri ve bu uygulamanın okul sisteminde yer almasını nasıl sağlayabilecekleri,
- b. DA`dan mesleki gelişim için nasıl yararlanabilecekleri açıklanmaktadır.

Yazar Hakkında

Bu site, İngiltere`ye DA yaklaşımını getiren Pete Dudley tarafından geliştirilmiştir. İlk DA`yı 2001 yılında gerçekleştiren Pete, 2003-2005 yıllarında bu araştırmayı ülke çapında yürütmüştür. Bu araştırma ESRC Teaching and Learning Research Programme, the National College for School Leadership ve CfBT tarafından desteklenmiştir.

Pete hem London Borough of Camden`da başarı ve azmi geliştirmekten sorumludur hem de Leicester Üniversitesi`nde onursal misafir profesör olarak görev yapmaktadır. Cambridge Üniversitesi`nde Devlet Temel Ulusal Strateji Direktörü olarak okullarda DA hakkında birçok araştırma yürütmüştür. DA alanında yürüttüğü araştırma 2012 yılında British Educational Research Association tarafından en başarılı doktora tezi ödülüne layık bulunmuştur. Elde ettiği bulgular Teaching and Teacher Education dergisinde yayımlanmıştır. Pete, öğretmenler ve yöneticilere uygulamalarında yardımcı olacak yazılar kaleme almış ve resmi kurumlara danışmanlık yapmıştır. Hazırladığı kitapçık "Lessons Study: a handbook" birçok dile çevrilmiştir ve ücretsiz olarak herkesin yararlanabileceği biçimde elektronik ortama konulmuştur.

Pete DA`nın Leicester, Exeter, Queen`s Belfast ve Bethelam üniversitelerindeki uygulamalarını da desteklemiştir. Halen Jean Lang ile birlikte, Cambridge Üniversitesi'nin desteğiyle, London Borough of Camden`da doktora programı yürütmektedir. Pete ayrıca Teacher Development Trust, the Centre for the Use of Research Evidence in Education (CUREE), Education Endowment tarafından desteklenen "Edge Hill Üniversitesi DA Programı" ve Edge Hill'in "Every Child Counts" ile "Every Child a Reader` programmes" programlarında da danışmanlık yapmaktadır.

DERS ARAŞTIRMASI KİTAPÇIK

Pete, Filistin dışında Singapur, Hong Kong, Őili ve Amerika`da da uluslar arası çalıŐmalar yürütmüştür. Kendisi aynı zamanda World Association of Lesson Studies Organizasyonu`nun onursal genel sekreteri ve Lesson and Learning Studies dergisi bilim kurulu üyesidir. Bu organizasyonlara, bu site üzerinden ulaŐabilirsiniz.

TeŐekkür

Bu kitapçık birçok zgn materyalin yanı sıra, telif hakkı Crown Copyright`ta bulunan ve tarafımdan National Strategies (2008, 2010), the National College for School Leadership (2003, 2005) ve Teaching and Learning Research Programme (TLRP9 ve CfBT) için geliŐtirilen materyalleri de içermektedir.

Bu araŐtırmalara katılan, benim DA yaklaşımını anlamama ve kendimi bu konuda geliŐtirmeme katkıda bulunan tüm Đretmen, okul yöneticisi, yerel yetkili, akademisyen ve meslektaŐlarıma teŐekkürlerimi sunarım. Bugüne kadar bu kitapçık 60.000`in üzerinde beŐ farklı dilde indirilmiŐtir.

Pete Dudley

Cambridge, 2013

a. Niçin Ders Araştırması

DA işe yaramakta çünkü öğretmenlere şu konularda yardımcı olmaktadır:

- Öğrenme sürecine daha detaylı bir bakış olanağı vermede,
- Öğrenme sürecinde hedeflediği ile ulaştığı sonuç arasındaki farkı görmede,
- Öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanacağı daha iyi bir öğrenme sürecini planlamada,
- Öğrencilerinin öğrenmelerine yardımcı olmanın yanı sıra kendilerini mesleki olarak geliştirme ortamları yaratmada (Dudley, P. 2013),
- Süreçte sahip oldukları yetenekleri öğretme sürecinde kullanmalarında.

Dudley, P (2011) Lesson Study: what it is, how and why it works and who is using it, www.teachingexpertise.com

DA, öğrenme ile öğretmeyi geliştiren özelliklerin tümünü harmanlamaktadır (Cordingley et al., 2004). Bu özellikler şunlardır:

- Öğrenme belli bir süreç gerektirmektedir ve tek seferde gerçekleşmemektedir.
- Öğrenme ve öğretme, gerçek sınıf ortamında, gerçek öğrencilerle olmaktadır.
- Bir sorunu çözmek ya da bir yaklaşım geliştirmek için öğretmenlerin işbirliği önemlidir.

DA, bu harmanlamayı 140 yılın üzerindeki tarihsel geçmişi içinde daha da geliştirmiştir. Dahası bunları öğretmenlerin öğrenmeleri ve öğretmenlik bilgisinin doğasıyla da ilişkilendirmiştir.

Öğretmenin öğrenmesi ve pratik bilgiler

Başarılı öğretmenlerin çoğunun, belki de neredeyse tamamının, sınıf içinde aslında ne olduğu konusunda kör oldukları bir gerçektir. Aslında bu bir başarısızlık değildir. Bu, onların başarılı öğretmen olmalarını sağlayan sürecin bir sonucudur.

Ne demek istediğimi anlatmaya çalışayım: Sınıflar profesyonellerin çalışmak zorunda olduğu en karmaşık iş ortamlarından biridir. 30 veya daha fazla öğrencinin ders etkinliklerine katıldığı bir sınıfta, yaklaşık 1 saatlik bir ders süresinde üretilen bilgi çok fazladır. Aynı zamanda öğretmene ulaşan bilgi de çok hızlıdır. Japonların bir sözünde iletildiği gibi 'Bir ders, düzgün akan bir nehir gibidir.' (Lewis, 1999).

Araştırmacılar, öğretmenlerin bu karmaşıklık ve hız ile nasıl başa çıktığını incelemektedir. Wragg et al., (1996) meslekte ilk üç yıl kalıp iyi öğretmen olanların bu karmaşıklık ve hız ile başa çıkabilenler olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenler, kendilerine zorluk çıkaran her durumda bununla baş edebilmek için yeni bir yol keşfetmekte ve bu keşiflerini içselleştirmektedirler. Sınıfta tekrar aynı bilgi gerektiğinde de içselleştirdikleri bu bilgileri kendiliğinden kullanmaktadırlar. Bu tür bir bilgi, öğretmenin bilinçli şekilde sahip olduğu bir bilgi değildir. Bu, sözle veya yazıyla ifade edilebilen bir şey de değildir. Bisiklete binebilmek gibi ihtiyaç olduğunda ortaya çıkan ve kullanılan bir bilgidir ve sözlerle açıklanması çok zordur. Üstünden çok zaman geçse bile, ihtiyaç duyulduğunda hatırlanacak bir bilgidir.

Mesela bir cerraha gereken bilgiler en ufak detayları ile kaydedilmiştir. Bu bilgiler diğer cerrahlar tarafından da kullanılan ve yinelenen bilgilerdir. Öğretmen ise sahip olduğu pratik bilgiyi kendisi keşfetmiştir ve çoğu zaman varlığından haberdar bile değildir. Öğretmenlerin çoğu tek başlarına, yalnız profesyoneller olarak sınıflarıyla ilgilenmektedirler. Geri kalan öğretmenler ise diğer öğretmenlerin eylemlerine nadiren şahit olma fırsatına sahip olmaktadır. Bir öğretmenin performansı diğer bir profesyonel tarafından izlendiğinde de bu, genellikle bir takdir etme, alkışlama veya mesleki değerlendirme şeklinde olmaktadır. Böyle bir durumda da öğretmenler genellikle kendilerini güvenceye alıp, hareketlerini sınırlandırmaktadırlar.

Diğer canlıların aksine insanoğlu, çok miktarda bilgi ile uğraşma metodu olarak bilgiyi süzmeyi kullanmaktadır. Mesela duyduğumuz seslerin sadece çok az bir miktarını kullanıp işlemekteyiz. Bizler dünyalar kadar bilgiyi filtre edebilme ve bunların içinden sadece önemli olanlara veya sürpriz olanlara dikkat edebilme yeteneğini geliştirmiş varlıklarız. Bu filtreleme sistemi bizlere hedefimizi gerçekleştirenken "önemli" diye belirlediğimiz unsurlara odaklanma ve bunları değerlendirme imkânı sağlamıştır. Sınıfta da aynısını yapmaktayız. Dünyalar kadar bilgiyi ve olayı filtreleyip bir seferde olan en önemli unsurlara dikkat etmekteyiz. Bu metot bizim çalışan belleğimizin sınıf içindeki karmaşık ve hızlı ortamda önemli bulduğumuz unsurlar ile serbestçe ilgilenmesine olanak sağlar.

DA hem deneyimsiz hem de deneyimli öğretmenlerin öğrenmesine katkı sağlamaktadır çünkü ortak planlama, ortak gözlem, ortak analiz süreçlerinde öğrenmeyi beraber düşünüp hem kendi bakış açımızdan hem de diğer kişilerin bakış açısından öğrenme unsurlarını değerlendirebilmekteyiz. Ayrıca araştırma dersinde planladığımızla yani hayal ettiğimiz öğrenme ile sınıfta gerçekleşen öğrenme sürecini karşılaştırabilmekteyiz. İşte yukarıda söz ettiğimiz bu filtreleme ya da kendiliğinden öğrenme sistemi, normalde bizim farkında olamayacağımız şeyleri fark etmemize neden oluyor ve daha bilinçli olmamızı sağlıyor.

Birleşik Krallık'ta, "Ders Araştırmaları"nda hemen hemen her zaman 'durum öğrencileri' tabiri kullanılır. Pek çok kişiye göre, öğrenme ihtiyaçlarına ve 'durum öğrencilerinin' bireysel davranışlarına odaklanma ve bunların daha fazla farkında olma, öğrencilerin kişiliklerini tanımada yardımcı olur. Dolayısıyla DA ile öğretmenler bireylerin sonraki öğrenmeleri için ihtiyaçlarının daha çok farkında olacaktır. Aslında öğretmen, 'İlk defa farkına vardım ki o, düşündüğümde daha farklı öğreniyor ve onun gibi sınıfta üç kişi daha var.' diyebilecektir. DA bu yüzden, öğrenme gücünü çeken, özel ihtiyaçları olan, yetimhanede kalan veya bakıcı aile ile kalan çocuklar gibi farklı öğrenme gruplarında olan çocukların durumunu anlamada ve öğrenmelerini geliştirmede çok yararlı olacaktır.

"Durum öğrencileri" niçin önemlidir?

Araştırmam (Dudley 2013) DA'nın özyinelemeli (recursive) ve işbirlikli deneyimin sonucu olarak deneyimli öğretmene yardımcı olduğunu göstermektedir. Bu uygulamalar, öğretmenin başarılı bir şekilde yeteneklerini ve donanımını kullanarak karmaşık sınıf bilgilerini filtre etmesine, hangi filtreleri seçmesi gerektiğine, hangilerini kullanmaması gerektiğine karar vermesine olanak sağlamaktadır. DA sayesinde, kontrollü bir şekilde, öncelikle öğrencinin öğrenmesiyle ilgili sınıf bilgileri daha görünür hale gelecek, daha verimli bir filtreleme ve eleme yapılacaktır.

Araştırmalarımda ve DA uygulamaları esnasında defalarca gördüğüm bir olgu, üç 'durum öğrencisi'nden birinin gruptan farklı bir seviyede öğrendiği yönündedir. Düşük seviyedeki öğrencilerin orta seviyedeki öğrenci gruplarıyla aynı hatta bazen daha üst seviyede çalıştıkları görülmüştür. Bazı durumlarda, bu öğrenciler düşük seviyeli gruplarda (gerçekten seviyelerine uygun veya öğretmenlerin onlara uygun gördükleri seviyede) yıllarca kalmışlardır. Düşük seviye, düşük beklenti ve düşük zorluk; öğrencinin ilerlemesi, motivasyonu, öğrenmesi ve başarısı için bir engeldir. DA en azından bunu ortaya çıkarır ve bu çocukların öğrenme ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasına ve ilerlemelerine yardımcı olur.

"Ders Araştırma'nın kazanımlara etkisinin kanıtları nedir?"

Düşük başarı gösteren pilot okullardaki 11 yaşındaki öğrencilerin, DA uygulamaları sayesinde, matematik ve yazma derslerinde yıldan yıla gelişim gösterdikleri kanıtlanmıştır (Dudley, 2012). Aynı zamanda, bu programın bağımsız değerlendirmesi sonucunda da uygulamanın başarısını gösteren kanıtlar ortaya çıkmıştır (Hadfield et al., 2011).

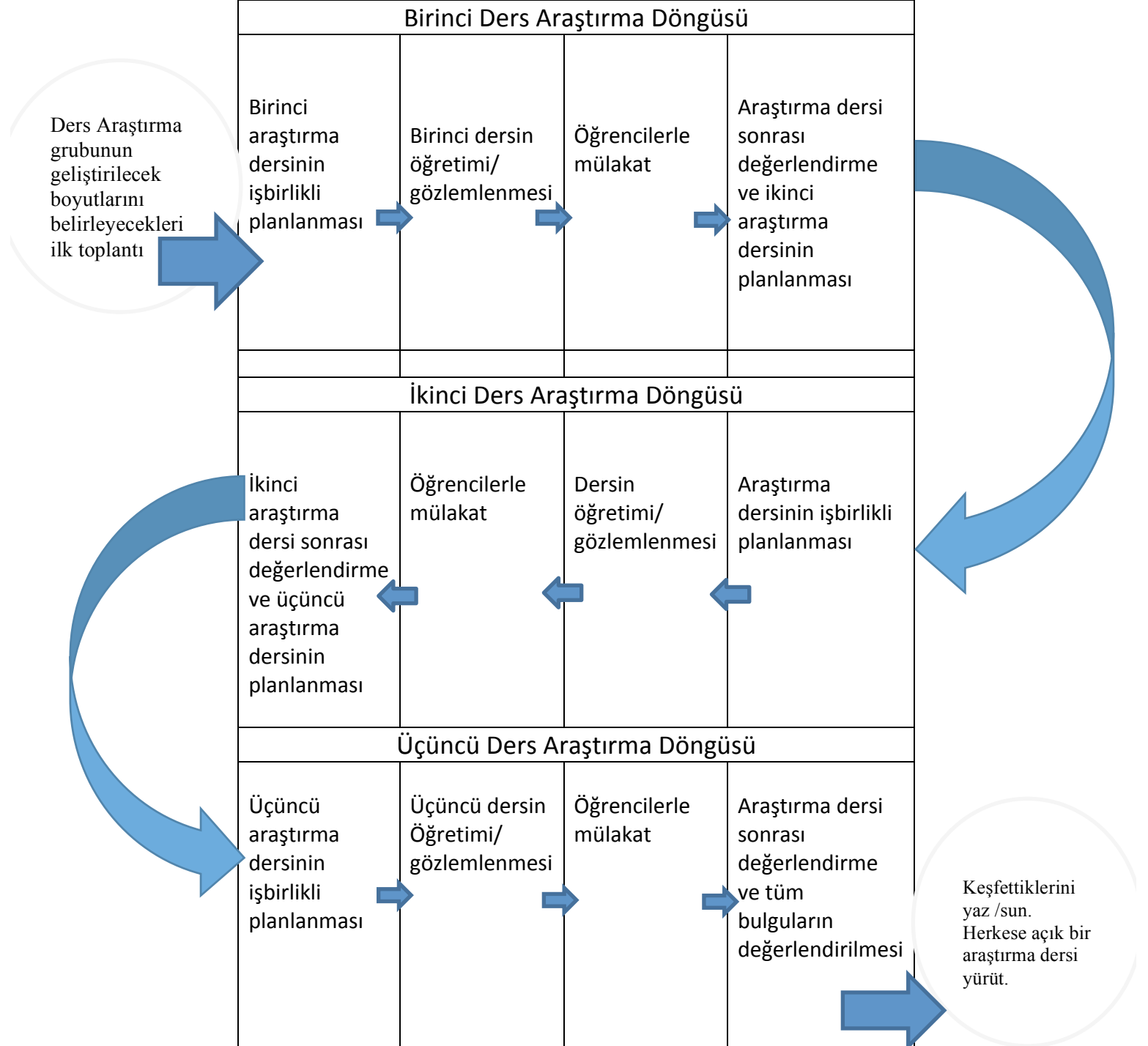
ABD'de yürütülen büyük ölçekli bir çalışmada da DA'nın öğretmen öğrenmesinin sonucu olarak öğrenci öğrenmesinin üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Benim kendi pilot projem de, öğrencinin öğrenmesi üzerinde olumlu bir etki ortaya koymuştur ve bir sonraki çalışmada bu olumlu etkinin öğretmen öğrenmesi ile doğrudan bağlantılı olduğu ortaya çıkmıştır (Dudley, 2013).

b. Ders Araştırmasının Sürdürülebilirliği

DA, ortaklaşa bir ders çalışma grubu tarafından planlanan, öğretilen/gözlenen ve analiz edilen, en az üç 'araştırma dersi' döngüsünden oluşur. (Bakınız Tablo. 1).

“Sınıfta olanları daha farklı görmemi sağladı.”

Şekil 1: Ders Araştırma Döngüsü

Ders Araştırması (DA) Grup Protokolü

Bu protokol, DA grup üyeleri arasında ortak beklentilerin oluşturulmasına yardımcı olmak için geliştirilmiştir. Protokol yapmak, gruba iyi ilişkiler kurmada yardımcı olacak; üyeler eleştirilme korkusu olmaksızın fikirlerini, endişelerini, sorunlarını ve meraklarını paylaşabileceklerdir. Böylece yeni uygulama bilgilerinin keşfi ve paylaşımı kolaylaşacaktır.

“Ders Araştırması”nın tüm aşamalarında aşağıda belirtilen maddelere göre hareket edilecektir:

- DA grubunun tüm üyeleri yaşları, deneyimleri, uzmanlıkları veya okuldaki sınıfları ne olursa olsun öğrenci olarak eşittirler.
- Tüm katkılar koşulsuz pozitif bir yaklaşımla değerlendirilir. (Bu, grup üyelerinin görüş ve önerilerinin analize tabi olmayacağı, sorgulanmayacağı anlamına gelmez. Bu yaklaşım, herkesin cesurca öneride bulunabilmesi ve fikirlerini yargılanma endişesi olmadan söyleyebilmeleri anlamına gelir.)
 - Biz araştırma derslerini yürüten her kim olursa destekleyeceğiz ve öğrencilerin söyleyip yaptıklarını mümkün olduğunca güvenilir gözlemler ile kaydedeceğiz.
 - Grup üyeleri olarak elde ettiğimiz bulguları DA’da belirtilen araçlarla paylaşacağız.
 - Ders sonrası tartışmalarda öğrencilerin çalışmaları ve mülakatlar sırasındaki yorumlarını ve gözlemlerimizi kullanacağız.
 - Ders sonrası tartışmada, uygulamalar sırasında her öğrencinin ne yaptığını, kendi beklentilerimizle karşılaştırarak ele alacağız.
 - Biz tartışma önerisi geliştirirken, hipotezler öne sürerken, dersin hedeflerini ve gözlemlerimizi paylaşırken birbirimizi dinleyecek, kendi söylediklerimizin de farkında olacağız.
 - Biz öğrendiklerimizi - yeni uygulama bilgilerimizi – meslektaşlarımızla, bu bilgilerden yararlanabilmeleri ve bunları deneyebilmeleri için en doğru ve gerçekçi biçimde paylaşacağız.
 - Ders Araştırması hedeflerimizi ve sonuçlarını, öğrencilerimizle yaşları ve gelişim aşamalarına uygun biçimde paylaşacağız. Onların görüşlerini, fikirlerini ve bakış açılarını eşit pozitif bir yaklaşımla ele alacağız.

c & d İlk Araştırma Dersinin Planlanması ve “Durum Öğrencileri”nin Belirlenmesi

“Durum öğrencileri”ne odaklanılması çok önemli birtakım bilgilerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Neler Yolunda Gitti?**Notlar**

İlk araştırma dersini hangi sınıfta yapacağınıza karar verdikten sonra üç öğrenci belirleyin. Bu üç öğrenci sınıf içindeki değişik öğrenci gruplarını temsil etmeli. (Örneğin, akademik seviyede yazma gibi disiplinler arası bir müfredat becerisinde veya belli bir öğrenme unsurunda başarılı olan öğrenciler, ortalama öğrenciler ve ortalamanın altında kalan öğrenciler biçiminde ya da umut ettiğiniz gibi öğrenemeyen veya derse katılmayan öğrenciler biçiminde.)

Araştırma dersinin odaklandığı konuda her öğrencinin bulunduğu seviyeye karar verin.

Planladıklarınıza göre, ders materyallerini gözden geçirip güncelleyin.

Araştırma dersinin sonunda her öğrencinin yeni edindikleri bilgi ile neler yapmasını hedefliyorsanız tam olarak ve detaylı yazınız. (Şablonu kullanabilirsiniz).

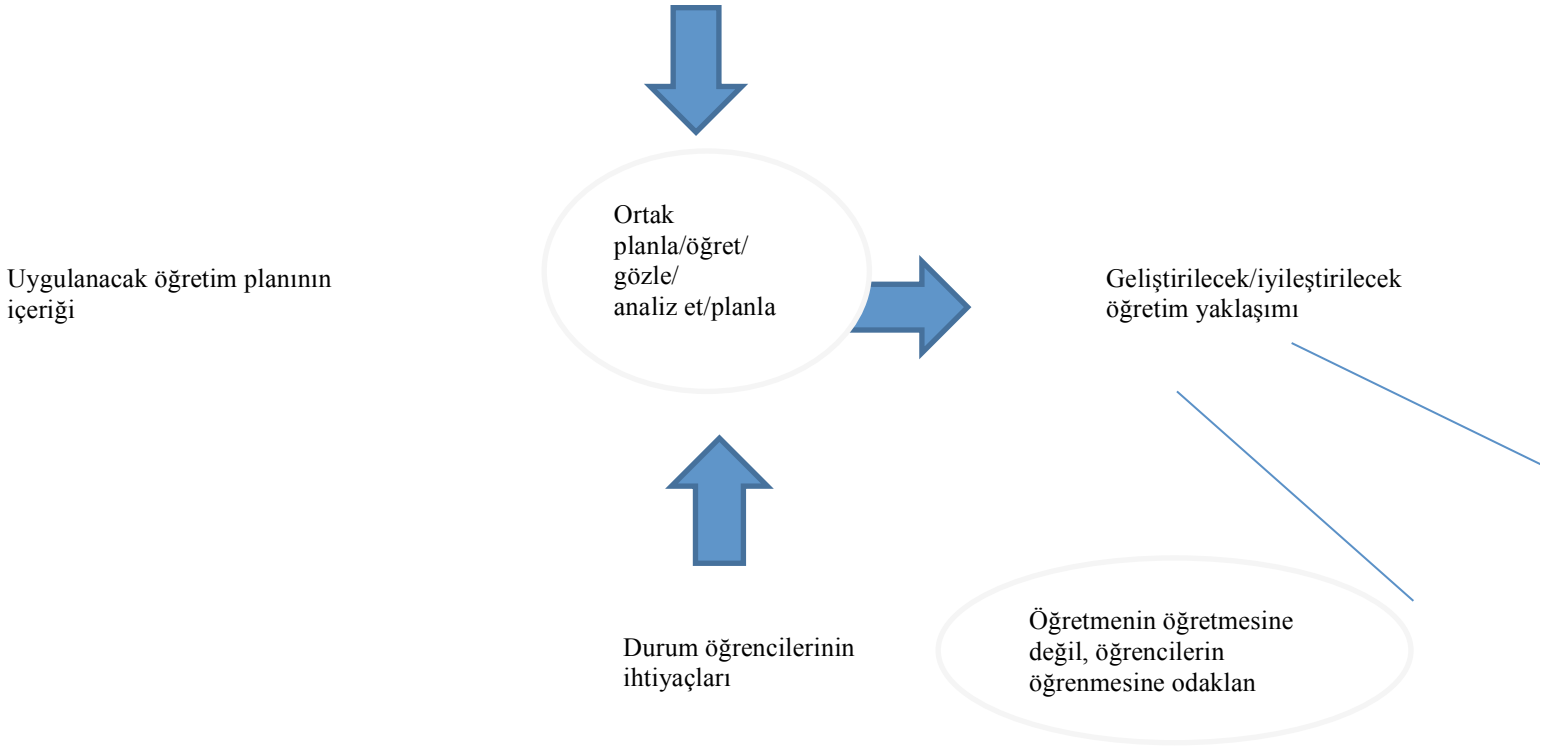
Dersin her aşamasını iyi planlayın. Gelişimlerinin kanıtı olarak her bir öğrencinin ne yapacağını net olarak tanımlayarak beklediklerinizi not edin.

Hangi kaynakları kullanılacağınıza, tahtaya ne yazacağınıza değin ders işleme sürecinizi yapabildiğiniz kadar ayrıntılı planlayın.

Gözlem için hangi durum öğrencisine, kimin odaklanacağına karar verin. Böylelikle gruptaki iki öğrenciye odaklanıp üçüncüsünü unutma gibi bir durum söz konusu olmayacaktır. Ayrıca yedekte durum öğrencileriniz olsun ki araştırma dersinin olduğu gün biri olmazsa yerini o alabilsin.

Sayfada Ders Araştırması planı verilmiştir. Plan A3 formatına büyütülerek kullanılmalı ve her bir üyede bir tane bulunmalıdır, çünkü bu plan aynı zamanda bir gözlem kâğıdı olarak kullanılacak ve ders sonrası tartışmaya temel oluşturacaktır.

Öğrencilerin öğrenmelerinin geliştirilmesi/iyileştirilmesi

Durum Öğrencisi A: İsim

Bu hedef için başarı kriterleri:

Bölümün sonunda, A öğrencisinin ders için belirlenmiş hedefe ulaşma düzeyini nasıl göstereceğini tanımlayınız.

Ekler:

